

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ
ของเกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้เขียน นายบรรณรัตน์ เก่งกลกิจ

วิทยาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์กจัน	ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภา	คุณาพร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ คร.สมพร	ขุนหัตถ์ชานนท์	กรรมการ
อาจารย์ ไร่ไพพรรณ	อภิชาติพงษ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรชาวไทยภูเขา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับความสำเร็จในการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ลัวะและกะเหรี่ยง และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมปลูกหญ้าแฝกในเกษตรกรชาวไทยภูเขา

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ เกษตรกรชาวไทยภูเขาผู้ปลูกหญ้าแฝกอยู่ในตำบลแม่เหาะ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 128 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (SPSS) ซึ่งใช้ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติค่าทดสอบไค-สแควร์ (Chi-square)

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6 คน ส่วนใหญ่มีแรงงานทำการเกษตรในครอบครัว 1-4 คน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินร้อยละ 84.38 รายได้ครอบครัวเฉลี่ย 36,309.38 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่แบบถาวรไม่เคลื่อนย้าย เกษตรกรส่วนใหญ่ทำจัจควัชพืชโดยวิธีตัด ฟัน โคน ถางแล้วเผา และวิธีการใช้สารเคมี

ความสำเร็จการปลูกหญ้าแฝกของเกษตรกรชาวไทยภูเขา พิจารณาจากระยะเวลาที่ปลูกและพื้นที่ที่เหลือส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จ เกษตรกรชาวไทยภูเขาส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกอยู่ในระดับสูง สำหรับการตัดสินใจปลูกหญ้าแฝกส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่เป็นผู้แนะนำ เหตุผลในการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรม พันธุ์หญ้าแฝกได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการปลูกซ่อมและไม่ปฏิบัติในการตัดแต่งใบ

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าระดับการศึกษา รายได้รวมต่อปี การได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารแนะนำ การได้รับการฝึกอบรม การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก การทำจัจควัชพืชแบบตัด ฟัน โคน ถางแล้วเผา การใช้รถแทรกเตอร์ และวิธีการใช้สารเคมีมีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จในการปลูกหญ้าแฝกของเกษตรกรชาวไทยภูเขา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเกี่ยวกับการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดความรู้ในการใช้ประโยชน์จากต้น ใบ รากหญ้าแฝก ขาดการติดตาม และให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ความต้องการหรือข้อเสนอแนะของเกษตรกร คือ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆเกี่ยวกับหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์ และมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนงบประมาณ กล้าพันธุ์หญ้าแฝกอย่างเพียงพอและทันต่อความต้องการของเกษตรกร

Independent Study Title	Factors Affecting Utilization of Vetiver Grass (<i>Vetiveria zizanioides</i> Nash) for Soil and Water Conservation by Hilltribe Farmers in Mae Sariang District, Mae Hong Son Province		
Author	Mr. Bannarat Kengkasikit		
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension		
Examining Committee	Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Chairman
	Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Member
	Assoc. Prof. Dr. Somporn	Chunhaluchanonta	Member
	Lecturer Rampaipan	Apichatpongchai	Member

Abstract

The objectives of this study aimed to study factors affecting soil and water conservation by hilltribe farmers, and to study relation between personal factors, the socio-economic factors and the success of growing vetiver grass by hilltribe farmers and to explore problems and suggestion of hilltribe farmers.

Populations in this study were hilltribe farmers who grew vetiver grass in Tambon Mae Hoa and Tambon Pa Pae Mae Sariang District, Mae Hong Son Province. The samples of 128 persons were selected by simple random sampling technique. Data was collected through interview then was analyzed by Statistical Package for the Social Science (SPSS) and Chi-Square test.

The research finding showed that most of farmers were male with an average age of 50 years old. Most of them had no education. An average farm household members were 6 persons with farm labor of 1 - 4 persons. Almost 85% of farmers had no right on their farm. Their average

household income was 36,309.38 Baht per annum. Both cutting, burning, slashing and chemicals were used for weeding. Mostly practiced permanent farm land.

The success of growing vetiver grass considered by timing and surviving were displeased. Most of farmers had high knowledge about growing vetiver grass at high level. They practiced soil and water conservation partly because of extension agents' suggestion and partly from the training. Vetiver grass seedling supported by extension organizations, and had no replant and no leaf cutting.

From hypothesis testing, it showed that factors influenced the success of vetiver grass growing were education level, income, information from magazine, radio, television, printing matter, training, the utilization of vetiver grass, (cutting, burning, slashing), tractor and chemical using at 0.05 level of significance.

The problems related to of utilization vetiver grass for soil and water conservation were: lack of knowledge in utilization of stem, leaf and root of vetiver grass, lack of follow up continuously.

Some suggestions of farmers were training on utilization of vetiver grass, continuity of suggestion, supporting budget and seedling sufficiently and on time.